

VISIE VERBEEELD

'Ik zie, ik zie, wat jij niet ziet'.
'Wat zie je dan?'
'Een blindeman.'

Net als bij het kinderspel blindemannetje, waar bovenstaande dialoog aan is ontleend, tast je bij visieontwikkeling vaak in het duister. Een visie is volgens de Van Dale immers 'een gedachtebeeld, innerlijke aanschouwing, wijze van zien'. En wie kan er nou in de geest van een ander kijken? Door de ideale metafoor als werkvorm in te zetten, kom je op een leuke en inspirerende wijze snel met elkaar in gesprek. En geef je samen letterlijk vorm aan elkaars gedachtewereld.

Visie gevraagd

(1) Het hebben en uitdragen van een visie is allang niet meer voorbehouden aan de 'éminence grise' in organisaties. In grote, dienstverlenende organisaties krijgen middenmanagers steeds meer verantwoordelijkheden. Deze – veelal – dertigers wordt gevraagd hun leiderschap te tonen en andere medewerkers te inspireren met hun visie.

(2) Veel kennisintensieve organisaties maken gebruik van teams met professionals, die nogal eens van samenstelling wisselen. Om een soepele start van nieuwe teams te faciliteren is samen een visie ontwikkelen een noodzakelijke stap voor succesvolle samenwerking. In beide situaties (1 en 2) is onderstaande werkvorm goed bruikbaar.

De werkvorm De ideale metafoor is geschikt voor zowel individuele deelnemers als voor duo's of groepen (maximaal 5 personen). Laat de deelnemers eerst een thema kiezen waarvoor ze de ideale metafoor willen uitwerken. Bijvoorbeeld: ons nieuwe team, klantgerichtheid, authentiek leiderschap. De werkvorm bestaat uit drie stappen.

Stap 1

Laat deelnemers eerst brainstormen op een kladblaadje welke metaforen ze voor dit thema geschikt vinden. Laat ze vervolgens één metafoor kiezen, waaraan ze minstens drie passende eigenschappen kunnen koppelen.

Laat de gekozen metafoor uitwerken op een flapovervel. Vraag de deelnemers zoveel mogelijk beeld, vorm en kleur te gebruiken en zo min mogelijk tekst. Stel daartoe gevarieerd materiaal beschikbaar, zoals: stiften, post-it's, prit-stiften, tijdschriften om uit te scheuren.

Vraag de deelnemers hun uitgewerkte metafoor een

titel mee te geven.

Verzamel alle metaforen en hang ze als kunstwerk op in een metaforentoonstelling.

Stap 2

Laat elke deelnemer de uitgewerkte metafoor kort toelichten voor de groep. Vraag zonodig door op toegekende eigenschappen en geef andere deelnemers de gelegenheid te reageren.

Stap 3

Variant 1: Laat in een tweede ronde de deelnemers gezamenlijk een nieuwe metafoor uitwerken waarin de oogst verwerkt wordt van alle individuele bijdragen. Besteed in de nabespreking aandacht aan de selectie die de groep heeft gemaakt: welke individuele bijdragen zijn wel, welke niet opgenomen in de groepsmetafoor?

Variant 2: Laat elke deelnemer een stem uitbrengen op de metafoor die hem of haar het meeste aanspreekt. Deel daartoe stickers of post-it's uit. Zorg dat per deelnemer een beperkt aantal stemmen kan worden uitgebracht. De metafoor met de meeste stemmen heeft gewonnen.

Topper of flopper?

Een paar kanttekeningen bij deze werkvorm:

- 1. Om deelnemers 'out of the box' te krijgen, moet je hun creatief denkvermogen aanspreken door dit eerst op te warmen met andere creativiteitsoefeningen. De rechterhersenhelft is bij veel deelnemers immers onderbenut.*
- 2. Neem niet te snel genoegen met de resultaten. Soms hebben metaforen namelijk geen zeggingskracht meer. Het zijn clichés geworden, met versleten betekenissen.
Bijv. De competitie in onze branche is net voetbal: namelijk oorlog.*
- 3. Metaforen roepen positieve en negatieve associaties op bij je publiek. Dit is mede afhankelijk van de context waarin je de metafoor gebruikt.
Bijv. De eikenboom als metafoor gebruiken van je team: die is solide en heeft stevige wortels (+), maar er vallen regelmatig eikels uit en de bladeren zijn onuitroeibaar (-).*

Drs. Jorien Sprokholt is verbonden aan EMC Leren in bedrijf te Groenekan. Zij begeleidt klanten in het vormgeven van leer- en ontwikkelactiviteiten voor o.a. competentiegericht opleiden en competentie-management, vakmanschap en management development. www.emc-leren.nl